

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 150/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. marca 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej spoločnosťou Hudec s. r. o., Lazaretská 23, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Marek Hudec, vo veci namietaného porušenia čl. 13 ods. 4, čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 208/2017 a jeho uznesením z 28. novembra 2017, ako aj čl. 13 ods. 4 a čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 43 C 58/2008 a jeho uznesením z 19. júla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. februára 2018 elektronicky doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia čl. 13 ods. 4, čl. 20 ods. 1 a 4

a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 208/2017 a jeho uznesením z 28. novembra 2017, ako aj čl. 13 ods. 4 a čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 43 C 58/2008 a jeho uznesením z 19. júla 2017.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením krajského súdu č. k. 14 Co 208/2017-2142 z 28. novembra 2017 bolo potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 43 C 58/2008-1955 z 19. júla 2017, ktorým vo forme neodkladného opatrenia bolo sťažovateľke ako žalovanej nariadené umožniť predovšetkým prechod po ľavej strane pozemku (s katastrálnymi dátami presne označenými) žalobcom [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobcovia“), ich dcére [REDAKOVANÉ], ako aj oprávneným osobám spôsobilým odstrániť poškodenie stavby postavenej na inom pozemku (s katastrálnymi dátami presne označenými), a to počas obdobia 4 mesiacov od vykonateľnosti uznesenia denne v čase od 08.00 h do 21.30 h a od 1. dňa 5. mesiaca od vykonateľnosti uznesenia do právoplatného ukončenia súdneho konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 43 C 58/2008 každú stredu, sobotu a nedeľu v kalendárnom týždni od 10.00 h do 17.00 h. Ďalej jej bolo tiež nariadené zdržať sa výstavby betónového oplotenia na južnej časti západnej hranice pozemku (s katastrálnymi dátami presne označenými), ktorého vybudovanie jej bolo umožnené stanoviskom stavebného úradu k ohláseniu drobnej stavby.

Uznesenie krajského súdu bolo elektronicky doručené právnomu zástupcovi sťažovateľky 22. decembra 2017, čím zrejme nadobudlo právoplatnosť, hoci nedošlo k doručeniu ako elektronicky podpísaného dokumentu.

Vydaniu uznesenia krajského súdu predchádzali a po jeho doručení nastali tieto relevantné skutočnosti:

Uznesenie okresného súdu č. k. 43 C 58/2008-1955 z 19. júla 2017 bolo vydané na návrh žalobcov z 22. júna 2017 s identickým znením, a to v konaní o zriadenie tzv. nútenej

cesty v zmysle § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktoré začalo ešte v roku 2008 a doteraz nie je meritórne rozhodnuté ani len v prvej inštancii.

Po doručení uznesenia okresného súdu 6. augusta 2017 žalobcovia 9. augusta 2017 iniciovali proti sťažovateľke ako oprávnení exekučné konanie, ktoré sa vedie na Okresnom súde Banská Bystrica (ďalej len „exekučný súd“) pod sp. zn. 16 Ek 72/2017.

Sťažovateľka 15. augusta 2017 podala proti uzneseniu okresného súdu odvolanie, ktoré odôvodnila ďalej uvedeným odôvodnením.

Dňa 7. septembra 2017 sťažovateľka podala proti upovedomeniu o začatí exekúcie návrh na jej zastavenie.

Exekučný súd prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka 16. októbra 2017 návrh sťažovateľky na zastavenie exekúcie v celom rozsahu zamietol.

Proti uzneseniu podala sťažovateľka 2. novembra 2017 sťažnosť.

Uznesením exekučného súdu sp. zn. 16 Ek 72/2017 z 24. januára 2018 bola zastavená exekúcia týkajúca sa povinnosti sťažovateľky zdržať sa výstavby plota a vo zvyšnej časti (umožnenie prechodu po ľavej strane pozemku) bola sťažnosť zamietnutá. Uznesenie sa stalo právoplatným 15. februára 2018.

Sťažovateľka 16. februára 2018 podala návrh na zrušenie neodkladného opatrenia z dôvodu jeho materiálnej nevykonateľnosti (nezrozumiteľnosti), a to aj preto, že tento nedostatok neodstránil ani krajský súd v odvolacom konaní, ale ani exekučný súd, hoci tak mohli a mali urobiť.

Podľa napadnutých uznesení krajského súdu a okresného súdu je preto sťažovateľka stále povinná umožniť označeným osobám prechod po ľavej strane jej pozemku, hoci z rozhodnutia súdu nie je zrejmé, čo je to ľavá strana. Tento nedostatok podľa sťažovateľky nezvrátil ani exekučný súd, hoci tak mohol a mal urobiť. Konanie exekučného súdu je podľa názoru sťažovateľky rovnako možné označiť za konanie porušujúce jej ústavné právo na spravodlivý proces a je obsahom inej jej sťažnosti, ktorú zároveň podáva ústavnému súdu.

Sťažovateľka je presvedčená, že nemá iný účinný prostriedok nápravy zásahov do jej ústavných práv, a preto sa rozhodla podať túto sťažnosť.

Sťažovateľka uzneseniu okresného súdu v odvolaní z 15. augusta 2017 vytýkala, že prechod cez jej pozemok nariadený neodkladným opatrením neumožní prístup na verejnú komunikáciu, keďže jej pozemok so žiadnou verejnou komunikáciou, ale ani s pozemkom vo vlastníctve obce či štátu nesusedí. Ďalej namietala aj to, že rozsah nariadeného neodkladného opatrenia nespĺňa podmienku primeranosti vo vzťahu k dôvodu jeho nariadenia, ale ani požiadavku potreby bezodkladnej úpravy pomerov sporových strán. Umožňuje totiž (z pohľadu druhu stavby žalobcov, ktorým je ich rekreačný objekt) neobmedzené a bezodplatné užívanie majetku sťažovateľky bez toho, aby vstup na pozemok sledoval cieľ, ktorým má byť oprava stavby žalobcov. Pritom obsah nariadeného neodkladného opatrenia priamo odporuje zdôvodneniu uvádzanému okresným súdom.

Sťažovateľka konštatuje, že krajský súd na ňou položené (a podľa jej názoru) zásadné námietky vôbec neodpovedal a nie je zrejmé ani to, či a ako sa s nimi vysporiadal. Uznesenie krajského súdu navyše zasahuje do jej vlastníckych práv.

Podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka ak nie je vlastníkom stavby zároveň vlastníkom príslušného pozemku a prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, súd môže na návrh vlastníka stavby zriadiť vecné bremeno v prospech vlastníka stavby spočívajúce v práve cesty cez príslušný pozemok. Účelom vecného bremena – nútenej cesty je zabezpečiť vlastníkovi stavby prístup z verejnej komunikácie a na verejnú komunikáciu. Pritom pozemok sťažovateľky so žiadnou verejnou komunikáciou, ale ani pozemkom vo vlastníctve obce či štátu nesusedí. Sťažovateľka namietala, že nariadením neodkladného opatrenia, podľa ktorého má strpieť prechod cez jej pozemok, dochádza k nútenému obmedzeniu jej vlastníckeho práva bez toho, aby sa tým zároveň dosiahol žalobcami sledovaný cieľ (vstup na pozemok z verejnej komunikácie a na verejnú komunikáciu).

Podľa sťažovateľky neodkladné opatrenie priznáva žalobcom ako vlastníkom rekreačnej chatky prístup k ich stavbe a na ich pozemok v rozsahu, ktorý je dostatočný pre bežné a obvyklé užívanie ich majetku, keďže rekreačné chatky ani nie sú určené na denné užívanie. Neodkladné opatrenie zároveň ani neviaže výkon priznaného práva prechodu na podmienku údržby a opravy stavby, čo má byť dôvodom neodkladného opatrenia, ale ponecháva plne na vôli žalobcov (dokonca aj ich dcéry), s akým cieľom cez pozemok

sťažovateľky prejdú. Neodkladné opatrenie napokon ani nestanovuje, v akom rozsahu (t. j. na ktoré časti pozemku) má sťažovateľka strpieť prechod oprávnených osôb, pretože len neurčito uvádza, že to má byť ľavá strana pozemku sťažovateľky. Pritom podmienka obmedzenia vlastníckeho práva len v nevyhnutnej miere vylučuje, aby bolo zasahované nad rámec nevyhnutnosti, t. j. aby bol postihnutý celý pozemok sťažovateľky. Spresnenie tejto povinnosti je uvedené celkom nezrozumiteľne s použitím slovného spojenia „*po ľavej strane pozemku*“. V tejto súvislosti sťažovateľka poznamenáva, že tvrdenú nevykonateľnosť neodkladného opatrenia pred krajským súdom v jej odvolaní neodôvodňovala nezrozumiteľnosťou uloženej povinnosti (teda pre materiálnu nevykonateľnosť).

Sťažovateľka tiež poukázala na to, že neodkladným opatrením bola zaviazaná umožniť a trpieť výkon práva prechodu žalobcov bez časového obmedzenia, resp. s obmedzením „*do právoplatného skončenia sporu*“ a zároveň jej nebola priznaná žiadna odplata za takéto obmedzenie jej práva. Pritom podľa § 330 ods. 2 Civilného sporového poriadku ak to povaha veci pripúšťa, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej. Tak žalobcovia, ako aj všeobecné súdy v spore konštatujú, že ide práve o rozhodnutie v súlade s § 330 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Znamená to obmedzenie vlastníckeho práva sťažovateľky bez toho, aby sa jej zároveň za takéto obmedzenie priznala náhrada, ktorá jej (podľa jej názoru) prináleží.

2.1 Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„A. Ústavné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR ako i právo sťažovateľky podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. 14Co/208/2017-2142 zo dňa 28.11.2017 porušené boli.

B. Ústavné právo sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 20 ods. 4 Ústavy SR v spojení s čl. 13 ods. 4 Ústavy SR ako i právo sťažovateľky podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. 14Co/208/2017-2142 zo dňa 28.11.2017 a Uznesením Okresného súdu Bratislava III č. 43C/58/2008-1955 zo dňa 19.07.2017 porušené boli...

C. zrušil Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. 14Co/208/2017-2142 zo dňa 28.11.2017 a vec mu vrátil na nové rozhodnutie a

D. priznal sťažovateľke náhradu trov konania pred Ústavným súdom SR.“

2.2 Napokon sťažovateľka požaduje, aby ústavný súd dočasným opatrením odložil vykonateľnosť prvého výroku uznesenia okresného súdu č. k. 43 C 58/2008-1955 z 19. júla 2017 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 14 Co 208/2017-2142 z 28. novembra 2017 do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

II.

3. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

4. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

5. Na rozhodnutie o sťažnosti nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné sudy.

Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 43 C 58/2008-1955 z 19. júla 2017 bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky podľa čl. 13 ods. 4 a čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v tomto rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba tiež poznamenať, že sťažovateľka právo podať odvolanie aj využila.

6. Hoci proti uzneseniu krajského súdu č. k. 14 Co 208/2017-2142 z 28. novembra 2017 riadny, ale ani mimoriadny opravný prostriedok nebol prípustný, sťažovateľka sama uvádza, že 16. februára 2018 podala návrh na zrušenie neodkladného opatrenia z dôvodu jeho materiálnej nevykonateľnosti (nezrozumiteľnosti), a to aj preto, že tento nedostatok neodstránil ani krajský súd v odvolacom konaní, ale ani exekučný súd, hoci tak mohli a mali urobiť. Inými slovami, sťažovateľka postupom podľa § 334 Civilného sporového poriadku požiadala o zrušenie neodkladného opatrenia, keďže je toho právneho názoru, že jeho nevykonateľnosť (nezrozumiteľnosť) je zákonným dôvodom na zrušenie neodkladného opatrenia. Sťažovateľka je teda presvedčená, že ochranu svojich práv vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dosiahnuť aj postupom podľa § 334 Civilného sporového poriadku. Za uvedeného stavu vyplývajúceho z postupu, ktorý si sťažovateľka zastúpená advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom zvolila, nie je v súčasnosti daná právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu jej označeným právam, keďže o poskytnutí či neposkytnutí ochrany rozhoduje teraz ešte všeobecný súd. Tento stav je priamym následkom postupu, pre ktorý sa sťažovateľka rozhodla.

7. Ústavný súd napokon považuje za potrebné podotknúť, že námietku nevykonateľnosti (nezrozumiteľnosti) prvého výroku uznesenia okresného súdu (umožniť označeným osobám prechod po ľavej strane jej pozemku z dôvodu, že nie je jasné, čo je to „ľavá strana“) sťažovateľka v podanom odvolaní vôbec neuplatnila, hoci jej nič nebránilo tak urobiť. To isté sa vzťahuje aj na námietku, že strpenie výkonu práva prechodu bez

časového obmedzenia, resp. s obmedzením do právoplatného skončenia sporu malo byť spojené s priznaním primeranej odplaty za takéto obmedzenie jej vlastníckeho práva. Uvedené skutočnosti sú z pohľadu ústavného súdu významné vzhľadom na § 53 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyužil všetky účinné zákonné prostriedky nápravy svojich práv v konaní pred všeobecnými súdmi.

8. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2018